

N.F.S. Grundtvig “Lidt om Hr. Doctor Gustav Ludvig Baden”

Offentliggjort første gang i *Grundtvigs Værker* version 1.5, oktober 2014

Denne pdf er en læseversion af værket uden kommentarer. Værket findes digitalt med punktkommentarer, indledning, tekstredigering og faksimiler på www.grundtvigsværker.dk

Tekstkilder

A *Førstetrykket*, 1809 (SJ: 120)

Teksten er etableret af Vibeke A. Pedersen

Punktkommentarer, indledning og tekstredigering er skrevet af Vibeke A. Pedersen, redigeret af Klaus Nielsen og Stine Holst Petersen

Tilsyn ved punktkommentarer og indledning dr.phil. Flemming Lundgreen-Nielsen

PDF ved Kim Steen Ravn

Copyright: *Grundtvigs Værker* 2024

[A:1449]

Lidt om Hr. Doctor *Gustav Ludvig Baden*.

Denne utrættelige Mand har nylig beriget Litteraturen med et ligesaa vigtigt som stort Skrift om Saxo Grammatikus, der røber ikke blot Læsning i Stephanii Noter, men en ualmindelig Skarpsindighed, da det endog er lykkedes Hr. Doctoren næsten uimodsigelig at bevise den paradokse Paastand, at vi behøve en ny Udgave og Oversættelse af hin gamle Historieskriver. Dog skønt dette er Skriftets Hovedtendents, er det dog ikke dets eneste Fortrin, thi for at holde Læseren skadesløs for den Tørhed, der er uadskillelig fra slige lærde og dybsindige Undersøgelser, har han til Slutning gjort min Mythologi og mig til Genstand for sin muntre og fine Skemt. Af mit Hjerte under jeg Læseren denne lille saa fortjente Vederkvægelse, og skønt Sværmertitelen ved de ellers saa agtværdige frosne Bogstavmenneskers ubegribelige Ødselhed er hartad sjunket ligesaa dybt som de akademiske Grader, agter jeg mig dog hædret ved at modtage den [A:1450] af en Mand, der allerede ved det dybe Studium han helligede Peder Paars, for at udfinde hvad man aad og drak under Kalmarkrig, har noksom

bevist sin afgjorte Tilbøielighed for det sande Reelle i Livet som i Kunst og Videnskab. I Følge heraf kunde det synes, som jeg blot skyldte Hr. Doctoren en ligefrem Tak, men da han har havt det kostelige Indfald at ville bevise, det ei kan være kristelig Theologi hvori jeg kalder mig Kandidat, er det mig en kær Pligt for det ærede Publikum at udvikle den Konst jeg selv beundrer i de Beviser, hvis raa Stof kun er laant af min Bog, men her fremtræde i en Glands, som aldeles er et Værk af Hr. Doctorens Genialitet.

1ste Bevis. Jeg har dadlet Baggesen, fordi han behængte Nordens Guder med Narrekappen, altsaa sætter jeg Asalæren over Kristendommen.

Dette Bevis tykkes i det mindste mig at bære Prisen saavel i Styrke som logisk Rigtighed, selv for Erasmus Montans berømteste, og man kan paa denne Maade tydelig bevise de mest utrolige **A:1451**Ting, saasom: Doctor Baden synes godt om, at der gøres Nar ad det Guddommelige, altsaa er han en god Kristen.

2det Bevis. Jeg har sagt, at Nordens Guder engang vare Betingelsen for mit Liv.

Vel har jeg ikke saa lige derved ment, at Nordens Guder have skabt mig; men det er dog ligesaa klart, at jeg derved har forkyndt min Tro paa disse Guddomme, som at Hr. B. ved at sige, at Fædrelandets Oldsager og Historie endnu mere har været Betingelsen for hans Liv, har sat de Gamles *Hestesko* over Kristendommen.

3die Bevis. Jeg skal have sagt (Fort. Pag. XX.), at Følelse for Nordens Guddomme er glødende Varme for det Hellige og Sande. Nu har jeg derimod paa anførte Sted sagt, at om end mit Svar paa Adelungs Skumlerier kunde kaldes inhumant, saa troede jeg mig dog retfærdiggjort ved den Sandhed, at glødende Varme for det Hellige og Sande stundum maa yttre sig som dyb Foragt for det Usle. En Anden vilde maaske her klage over, at hans Ord vare skammelig fordreiede, men jeg beundrer heri en Konst, der er saameget mere genialsk, som den har tilintetgjort den ubehagelige Spaadom, der paa en vis Maade laa i mine Ord.

4de Bevis. I Indledningen Pag. 5. i Noten skal jeg have sagt, at Nordens Mythologi *indeholdt Guddommen* og dens Aabenbarelses i Livet.

Slet saa dum har jeg da rigtig nok ikke været, saasom jeg blot siger, at Grunden hvi de Høi**A:1452**lærde kalde mig Sværmer vel er, fordi jeg ei med samme Kulde som de, kan tale om Guddommen og dens Aabenbarelses i Historien og Livet. Dette lod sig nu ret godt sige, uden at være Hedning, især naar Man har faaet Sværmernavnet for en Afhandling om den *kristelige* Religion, men desto større er den juridiske Doctors Konst, der stedse veed at lægge mig de mest passende Ord i Munden.

5te Bevis. Pag. 150 skal jeg have sagt, at den oldnordiske Mythologi er den herligste Form, hvorunder det Evige og dets Modification i

Tiden er fremstillet.

Ligesom dette er det sidste og klareste Bevis for mit Hedenskab, saa er det ogsaa Kulminationspunktet for Hr. Doctorens Konst, og jeg kan ei gøre hans Triumf fuldstændigere, end ved at afskrive det hele Sted i sin Sammenhæng.

Nordens Gudelære er (har jeg sagt) den herligste Form, hvorunder noget *Menneske* har fremstillet det Evige og dets Modification i Tiden. Hvad den mangler, kunde ingen Dødelig give den, og Ragnaroke maatte kommet, dersom ei en renere Søn af Alfader end Odin var steget ned til den længselsfulde Jord, havde nedstyrtet Aserne fra deres uretmæssige Trone, frataget Jetterne den giftige Braad, oppustet den døende Guddomsgnist til en hellig, brændende Lue, og saaledes forsonet Jorden med Himmelen. Dette er den store Gudfrygtigheds Hemmelighed, som Vola ei kunde vide, som Døgnet ei vil vide.

Aldrig havde jeg tænkt, at Dette kunde afgive et Bevis *mod* min Kristendom, og endnu kan [A:1453] jeg ikke ret finde mig deri, da Hr. B. hverken er Digter eller Maler, og det dog kun er om dem han selv siger: *illis quidlibet audendi semper fuit potestas*; men jeg kan derfor ikke nægte, at jo mine Ord virkelig ved den lille Forbedring, Hr. Bs. Sjeni har vidst at give dem, bevise hvad de skulle.

Jeg tør nu haabe, at ingen Læser tvivler om, at jo den hele Bevisførelse er en artig Skemt; thi det er jo klart, at Hr. Doctor Baden ved at skrive noget Saadant for Alvor, vilde udsat sig for Prædikater, jeg ikke engang gider nævnet. Svage Sjele kunne maaske vel forvildes ved den alvorlige Tone, hvori Hr. B. triumferer, naar han siger: "jeg vædder ti mod en at han (Grundtvig) gerne bortbytter vor Jehova og dennes Gesandt Kristus med Paulus, Peder, og de øvrige Kristuslærens Forkyndere, for Thor, Odin og Freir"; men enhver Kyndig indseer let, at den alvorlige Tone kun er vedligeholdt for at gøre Spasen heel. Selv Væddemaalet lader sig hermed forene, da han jo ei har sagt, hvad for Ti det skulde være, maaske mente han Ørefigen, Stokkeprygl eller andet Saadant, som man heller vil give end tage, og er denne Gætning rigtig, forøges det Morsomme usigelig.

Efter saaledes spøgende at have besvaret Spøgen, maa jeg end med et Par Ord omtale den alvorlige Anke, Hr. B. har ført over mig, fordi jeg i min Mythologi (i Noten Pag. 115) skal have irettesat en oplyst Historieskriver (Saxo), fordi han gør sig et andet Begreb om Utgardeloke, end hans Eftertids Sværmere.

[A:1454] Den paaberaabte Anmærkning lyder saaledes: Saxo gør Utgardeloke til en Gud, som den danske Kong Gorm dyrkede, og paa Grund heraf har man gjort ham til en af de Guder, som dyrkedes før Aserne, men fortrængtes af dem. Hvor aldeles forkert dette er, sees allerede deraf, at han da maatte træde tydeligst frem i de gamle Sange, og forsvinde efterhaanden, istedenfor at det er

ganske omvendt. Lokasenna og Harbards Sang ere de første, som have Spor af ham, og ingensteds, uden hos Saxo, træder han frem som Gud.

Ogsaa dette maatte man fristes til at antage for Hr. Bs. behagelige Skemt; men da det indeholder en Beskyldning, der ikke, saaledes som hin, bærer sin Latterlighed til Skue, maa jeg ganske alvorlig spørge: viser Saxo sig som oplyst Historieskriver ved at fortælle Gorm dyrkede Utgardeloke som Gud, og hvad sagde derimod Eftertidens Sværmere? Har jeg irttesat Saxo, fordi jeg siger, det er urigtigt paa hans Fortælling om, at Utgardeloke dyrkedes som Gud henimod Kristendommen, at grunde den urimelige Slutning, at han var en af Nordens *ældste* Guder? Endelig, hvad bevæger Doctor Baden til at ville indbilde Publikum, at jeg har sagt det Modsatte af hvad jeg virkelig har sagt? Er det maaske Overflødighed af *den* Kristendom, jeg mangler?

Nik. Fred. Sev. Grundtvig,

Kandidat i Theologien.
